

Commenter en grec moderne le texte suivant et le traduire de la ligne 5 à la ligne 23.

Ποιό είναι τό διαρκές καί αἰώνιο πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, ἄν ὑπάρχει; Δέν είναι εὐκόλες οἱ ἀπαντήσεις σέ τέτοια ἐρωτήματα. Ἄκόμα θάταν ἐνδιαφέρον νά ρωτήσῃ κανείς πότε ἀρχίζει καί πότε τελειώνει ἡ ἑλληνική τέχνη καί ἄν τελειώνει.

- 5 Γεγονός είναι ὅτι ἡ ἑλληνική τέχνη ἐκτείνεται σέ τεράστια χρονικά ὅρια κατά τά ὁποῖα ὅλα ἄλλαξαν μορφές, συχνά καί περιεχόμενο. Ἄλλά καί στήν καλύτερη ἐποχή τῆς Ἑλλάδος, τήν πιό καθαρή, ἀλήθεια καί ἐνότης βγαίνουν ἀνάμεσα ἀπό τή διαμάχη τῶν διαφορετικῶν ἀντιλήψεων. Ἄν δέν μπορούμε νά βροῦμε ἐπιγραμματικά ποιό είναι τό αἰώνιο στοιχεῖο τῆς
- 10 ἑλληνικῆς τέχνης, δέ θάταν λάθος ἄν λέγαμε πώς δύο πράγματα είναι ἐκεῖνα πού τράβηξαν πάντοτε τούς μή Ἕλληνες πρὸς τήν ἑλληνική τέχνη, καί πώς αὐτά τά δύο πράγματα ἡ Ἑλλάς τά κράτησε καί στίς πιό χαμηλές καί σκοτεινές ἐποχές της. Καί τά δύο ἴσως νά προέρχονται ἀπό τή
- 15 μικρότητα καί τή φτώχεια τοῦ τόπου. Αὐτά τά δύο στοιχεῖα πού συνυπάρχουν, είναι δύο διαφορετικές ἀντιδράσεις πρὸς τό ἴδιο πράγμα. Ἡ πενία τῆς Ἑλλάδος ἐπέβαλε τή λιτότητα καί αὐτή ἡ ἴδια ἡ πενία ὀδήγησε σέ μιά μεγάλη ἐλευθερία τῆς σκέψεως καί τῆς φαντασίας καί σέ
- 20 μιά προβολή τῶν ἀτομικῶν τάσεων τοῦ ἀνθρώπου, πού σπάνια βλέπουμε σέ πλούσιους καί πολιτικά ὀργανωμένους λαούς πού εἶχαν θετικές ἐλπίδες γιά τό μέλλον τους. Χαρακτηριστικό είναι ὅτι οἱ ἴδιες αἰτίες πού ὀδήγησαν ἄλλους λαούς στήν οἰκονομία, στήν περισυλλογή καί στήν ἄκρα ὁμαδικότητα, στούς Ἕλληνες εἶχαν ἀκριβῶς τό ἀντίθετο ἀποτέλεσμα.

- Ἡ σημερινή παροιμία πού λέει *ἡ φτώχεια θέλει καλοπέραση* —
- 25 θάπρεπε ἴσως νά προσθέσουμε ... *καί μεγαλομανία* — ἐκφράζει ἀρκετά καλά τήν ἰδιαίτερη στάση τῶν Ἑλλήνων ἀπέναντι στίς δυσκολίες. Ἄν ὁ κάθε φτωχός τείνει πρὸς τή μεγαλομανία καί τήν διάθεση γιά διασκέδαση, είναι χαρακτηριστικό ὅτι στό σύνολό του ἕνας φτωχός λαός ἐπεδίωξε τήν εὐτυχία καί τήν ἐπιπολαιότητα, ὀδηγημένος πρὸς αὐτό ἀπό μεγαλοφυΐες.

30 Ὁ Πλάτων, ζώντας σέ μιά ἐποχή πού οἱ Ἕλληνες ἄρχισαν νά
δαισθάνονται πόσο μικροί καί φτωχοί ἦταν, ἔδειξε μιά ἔντονη τάση νά
καταδικάσει τήν ἑλληνική τέχνη, τήν τέχνη γενικά, σάν ἕνα τεχνητό
παράδεισο πού ἐμποδίζει ἕνα λαό νά φθάσει στήν πολιτική ὠριμότητα.
Καί ὅμως, τό ἐθνικό ποίημα τῶν Ἑλλήνων, ἡ *Ἰλιάς*, ἀντί νά διαπνέεται
35 ἀπό ἕναν ὀμαδικό καί πατριωτικό, ὅπως θά λέγαμε σήμερα, παλμό,
προκειμένου νά μιλήσει γιά τόν μεγάλο πόλεμο πού δίνει μιά ἐθνότης γιά
τήν τιμή της καί τήν ἐπιβίωσή της, διαλέγει ὡς βασικό θέμα του τόν μικρό
καυγά γιά ἀσήμαντη ἀφορμή πού φέρνει σέ ἀντίθεση τόν μικρότερο
στρατηγό ἐναντίον τοῦ μεγαλύτερου. Δίπλα στό μέτρο καί τήν ἀπλότητα,
40 πού ἐπιβάλλει μιά σκληρή ζωή, βλέπουμε ἕνα ὄχι λιγότερο μοιραῖο
ξέσπασμα ἑνός ἀτομικοῦ ξεφρενιάσματος, πού ἔχει τή ρίζα του στήν ἴδια
δυσκολία τῆς ζωῆς.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΑΡΟΥΧΗΣ (1910-1989), « ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ
ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΤΕΧΝΗ », in *ΑΓΑΘΟΝ ΤΟ ΕΞΟΜΟΛΟΓΕΙΣΘΑΙ*, 1956.